

HEINOLAN KAUPUNGINKIRJASTO

Käytösäännöt ja maksut

3.3.2026 alkaen

Näitä käytösääntöjä ja maksuja noudatetaan ja sovelletaan Heinolan, Lahden ja Orimattilan kaupunginkirjastoissa sekä Asikkalan, Hartolan, Hollolan, Kärkölän, Padasjoen ja Sysmän kunnankirjastoissa.

Lastu-kirjastot

Lastu-kirjastoihin kuuluvat Päijät-Hämeen kuntien yleiset kirjastot, littää lukuun ottamatta. Näitä käyttösääntöjä ja maksuja noudatetaan ja sovelletaan Heinolan, Lahden ja Orimattilan kaupunginkirjastoissa sekä Asikkalan, Hartolan, Hollolan, Kärkölän, Padasjoen ja Sysmän kunnankirjastoissa. Yleisten kirjastojen käyttösäännöt, lainauskielto ja kirjaston käyttökielto perustuvat kirjastolakiin 1492/2016.

- Kun saat kirjastokortin tai suostut vastuuhenkilöksi, sitoudut noudattamaan näitä käyttösääntöjä.
- Voit käyttää kaikkien kirjastojen kokoelmia.
- Voit varata ja lainata aineistoa kaikista Lastu-kirjastoista, myös muista kuin oman kuntasi kirjastosta. Aineisto kuljetetaan sinulle valitsemaasi kirjastoon.

Lastu-kirjastoilla on yhteinen verkkokirjasto osoitteessa lastu.finna.fi. Löydät sieltä paljon lisätietoja ja muun muassa kirjastojen aukioloajat. Lisätietoja ja ohjausta verkkokirjaston käyttöön saat kirjastosta.

Joissakin kirjastoissa voit käydä omatoimisesti palveluaikojen ulkopuolella. Silloin kirjastossa ei ole henkilökuntaa ohjaamassa ja palvelemissa sinua. Kun asioit omatoimikirjastoissa, sitoudut noudattamaan niiden käyttösääntöjä. Omatoimikirjaston käyttösäännöt löytyvät omana osionaan näistä käyttösäännöistä.

Kirjastopalvelujen maksuttomuus ja maksullisuus

Kirjojen, lehtien, musiikin, elokuvien, pelien ja muiden aineistojen käyttö, lainaus ja varaaminen on maksutonta. Myös ohjaus, neuvonta ja asiakaspalvelu kirjastossa on maksutonta. Kirjasto perii maksun ja joudut maksamaan, jos

- palautat aineiston myöhässä tai vahingoittuneena
- et nouda varaamaasi aineistoa kirjastosta ajoissa
- et palauta lainaamaasi aineistoa kirjastoon ajoissa
- hävität aineiston

Myös muutamat kirjaston tarjoamat palvelut maksavat.

Näistä maksuista löydät lisätietoja tämän esitteen lopussa olevasta maksuluettelosta.

Kirjastoissa on varattavia ja vuokrattavia tiloja. Kirjaston tiloissa voit kokoontua, opiskella, työskennellä ja harrastaa. Myös ryhmät, yhdistykset ja yhteisöt voivat kokoontua kirjaston tiloissa. Tiloilla on omat käyttösääntönsä. Löydät käyttösäännöt ja maksutiedot verkkokirjastosta osoitteesta lastu.finna.fi.

Kirjastokortti on ”avain” lainaamiseen ja kirjaston palvelujen käyttöön

Jos haluat käyttää kirjaston palveluja, tarvitset kirjastokortin. Saat kirjastokortin mistä tahansa Lastu-kirjastosta. Kirjastokortti on henkilökohtainen.

Kun haluat kirjastokortin, ota kirjastoon mukaasi henkilötodistus, jossa on valokuva. Voit todistaa henkilöllisyytesi passilla, ajokortilla, kuvallisella Kela-kortilla tai poliisin myöntämällä henkilökortilla. Sinulla on oltava myös voimassa oleva osoite Suomessa. Jos sinulla ei ole suomalaista henkilötunnusta, kirjastokortti on voimassa, kunnes oleskelulupasi päättyy.

Ilmoita heti kirjastoon, jos nimesi tai yhteystietosi muuttuvat. Voit muuttaa omia tietojaasi myös itse Lastu-verkkokirjastossa osoitteessa lastu.finna.fi.

Alle 15-vuotiaiden ja yhteisöjen kirjastokortit sekä vastuuhenkilöt

Myös lapsi voi saada kirjastokortin. Alle 15-vuotias saa kirjastokortin täysi-ikäisen vastuuhenkilön suostumuksella. Vastuuhenkilön henkilöllisyys tarkistetaan, kun korttia tehdään. Hänen tietojensa tulee olla kirjaston rekisterissä. Vastuuhenkilö on vastuussa siitä aineistosta, joka on lainattu alle 15-vuotiaan kirjastokortilla.

Päiväkoti, koulu, muu laitos tai yhteisö saa kirjastokortin täysi-ikäisen vastuuhenkilön suostumuksella. Vastuuhenkilön henkilöllisyys tarkistetaan, kun korttia tehdään. Vastuuhenkilö on vastuussa siitä aineistosta, joka on lainattu laitoksen tai yhteisön kirjastokortilla. Ilmoita heti kirjastoon, jos vastuuhenkilön nimi tai yhteystiedot muuttuvat.

Ensimmäinen kirjastokortti on ilmainen. Olet vastuussa kortillasi lainatusta aineistosta. Ilmoita heti kirjastoon, jos hävität kirjastokortin. Hävinneeksi ilmoitettu kortti poistetaan käytöstä, eikä sillä sen jälkeen voi lainata aineistoja.

PIN-koodi

Tarvitset kirjastokortin lisäksi henkilökohtaisen PIN-koodin, jolla voit muun muassa:

- käyttää lainausautomaattia
- uusia lainoja, varata aineistoa, maksaa maksuja Lastu-verkkokirjastossa
- varata tietokoneita
- käyttää omatoimikirjastoja
- käyttää e-aineistoja
- käyttää muita Lastu-kirjastojen palveluita, joihin pitää kirjautua

Saat PIN-koodin kirjastokortin mukana. Jos unohdat sen, voit pyytää uuden mistä tahansa Lastu-kirjastosta tai palauttaa sen verkkokirjaston kautta. Älä kerro PIN-koodiasi muille.

Aineiston lainaaminen ja lainan uusiminen

Jos haluat lainata kirjaston aineistoja, tarvitset voimassa olevan kirjastokortin. Olet vastuussa kirjastokortillasi lainatusta aineistosta.

- Laina-aika on yleensä 28 vuorokautta, mutta se voi vaihdella.
- Lehtien, DVD-levyjen, lautapeliin ja liikuntavälineiden laina-aika on 14 vuorokautta.
- Aineiston laina-aika on 14 vuorokautta, jos aineistosta on paljon varauksia.
- Pikalainojen laina-aika on 7 vuorokautta.
- E-kirjojen ja e-äänikirjojen laina-aika on enintään 14 vuorokautta. E-lainat palautuvat automaattisesti laina-ajan päättyessä.

Kuvatallenteiden, eli elokuvien ja pelien lainaamisessa kirjasto noudattaa Mediakasvatus- ja kuvaohjelmakeskuksen ikärajoja.

Voit uusia lainasi enintään 5 kertaa Lastu-verkkokirjastossa tai kirjastoissa. Pikalainoja ei voi uusia.

Et voi uusia lainoja, jos

- aineisto on varattu toiselle asiakkaalle
- olet lainauskiellossa
- olet uusinut jo viisi kertaa

Maksimilainamäärä on yleensä 100. Kuitenkin esimerkiksi konsolipelejä voi olla yhtä aikaa lainassa enintään 8 (4 lasten ja 4 aikuisten).

Aineiston varaaminen ja noutaminen

Voit varata aineistoa Lastu-verkkokirjastossa tai kirjastoissa.

Kun teet varausta, valitse kirjasto, josta haluat noutaa varauksen. Saat ilmoituksen, kun voit noutaa varauksen kirjastosta. Ilmoitus lähetetään sinulle sähköpostilla, tekstiviestillä, Suomi.fi-viestillä tai kirjeellä. Sinun täytyy noutaa varaamasi aineisto kirjastosta viimeistään ilmoituksessa mainittuna päivänä.

Voit perua varauksen Lastu-verkkokirjastossa, jos kirjasto ei ole vielä käsitellyt sitä. Jos haluat perua varauksen, joka on jo käsitelty, ota yhteyttä kirjastoon ennen kuin varauksen noutoaika päättyy.

Jos et nouda varausta, kirjasto perii maksun. Kirjasto perii maksun noutamatta jääneestä varauksesta myös siinä tapauksessa, että kirjastosta riippumattomasta syystä et ole saanut varauksen saapumisilmoitusta.

Saat lisätietoja ja ohjausta varauksen tekemiseen kirjastoista.

Laina-ajan päätyminen ja aineiston palauttaminen

Laina-aika päättyy eräpäivänä kirjaston aukioloaikana ja verkkokirjastossa vuorokauden päätyttyä. Voit tilata kirjastosta sähköpostiisi ennakoilmoituksen lähestyvistä eräpäivistä. Huomaathan, että kyseessä on lisäpalvelu, eikä kirjasto takaa ilmoituksen perille tuloa. Noudata laina-aikoja, jotta et joudu maksamaan myöhästymismaksuja.

Voit palauttaa lainatun aineiston mihin tahansa Lastu-kirjastoon.

Huom! Lautapelit, liikuntavälineet ja soittimet on palautettava siihen kirjastoon, josta olet ne lainannut.

Voit palauttaa aineistoja myös kirjaston palautusluukkuun. Olet vastuussa palautusluukkuun palauttamastasi aineistosta. Kirjaston henkilökunta tyhjentää palautusluukut ja palauttaa aukioloajan jälkeen tehdyt palautukset seuraavana kirjaston aukiolopäivänä.

Kaukolainat

Voit tilata aineistoa kaukolainaksi Suomesta tai ulkomailta. Kaukolainaksi tilataan vain aineistoa, jota ei ole Lastu-kirjastojen kokoelmissa. Kaukolainan tekemisestä peritään maksu.

Lainausoikeuden menettäminen ja sen takaisin saaminen

Menetät lainausoikeuden, jos

- sinulla on maksamattomia maksuja 10 euroa tai enemmän

Saat lainausoikeuden takaisin, kun olet maksanut kertyneet maksut.

Miten kirjastomaksut kertyvät?

Myöhästymismaksut

Jos palautat tai uusit lainasi vasta eräpäivän jälkeen, sinulle kertyy myöhästymismaksuja. Myöhästymismaksu kerääntyy jokaiselta kalenteripäivältä, jonka lainat ovat myöhässä. Nämä maksut merkitään tietoihisi kirjaston asiakasrekisteriin ja joudut maksamaan ne.

Voit maksaa maksuja Lastu-verkkokirjastossa ja kaikissa Lastu-kirjastoissa. Lisätietoja maksujen suuruudesta löydät tämän esitteen lopussa olevasta maksuluettelosta.

Kirjasto perii myöhästymismaksun myös siinä tapauksessa, että lainojen uusiminen ei ole onnistunut Lastu-verkkokirjaston teknisen häiriön takia tai muusta kirjastosta johtumattomasta syystä.

Lasten ja nuorten aineistosta ei kerry myöhästymismaksuja. Jos et palauta lasten ja nuorten aineistoa, se siirtyy laskutettavaksi näiden käyttösääntöjen mukaisesti. (Katso seuraava kohta *palautuskehotus ja palauttamattoman aineiston maksaminen* sekä maksuluettelosta kohta *kadonnut tai vahingoittunut aineisto*.)

Yhteisölainaajilta kirjasto ei peri myöhästymismaksua, mutta palauttamaton aineisto siirtyy laskutettavaksi käyttösääntöjen mukaisesti. Maksuihin lisätään laskutuslisä.

Palautuskehotus ja palauttamattoman aineiston maksaminen

Mikäli asiakas on ilmoittanut sähköpostinsa kirjastolle, palautuskehotukset lähtevät aina sähköpostitse.

Jos jätät aineiston palauttamatta eräpäivän jälkeen, kirjasto lähettää sinulle palautuskehotuksen. Ensimmäinen palautuskehotus lähetetään, kun aineisto on myöhässä 7 vuorokautta (1 viikon).

Kun aineisto on myöhässä 21 vuorokautta (3 viikkoa), kirjasto lähettää sinulle toisen palautuskehotuksen.

Jos jätät palautuskehotuksista huolimatta aineiston palauttamatta, joudut korvaamaan aineiston. Sinulle lähetetään lasku, josta peritään 10 euron laskutuslisä. Palauttamatta jäänyt aineisto siirtyy laskutettavaksi 49 vuorokautta eräpäivän jälkeen. Laskutukseen siirrettyä aineistoa ei voi enää palauttaa eikä sitä hyvitetä.

Aineiston korvaaminen

Voit maksaa hävinneen tai vahingoittuneen aineiston korvauksia kaikissa Lastu-kirjastoissa. Korvaushinta on sama kuin aineiston hankintahinta. Jos hävität lainaamasi aineiston mukana olevan liitteen, kirjasto perii siitä maksun. Vaikka palauttaisit korvaamasi aineiston myöhemmin kirjastolle, kirjasto ei palauta maksamiasi korvauksia sinulle takaisin.

Voit korvata hävinneen tai vahingoittuneen aineiston myös ostamalla vastaavan aineiston kirjastolle. Tämä ei koske elokuvia, tieto-DVD- tai Blu-ray-levyjä.

DVD- ja Blu-ray-levyt, jotka sisältävät elokuvia tai tietoaineistoa sisältävät tekijänoikeusmaksun. Myös konsolipelit, jotka kirjasto on hankkinut ennen 1.9.2015 sisältävät tekijänoikeusmaksun. Näistä aineistoista kirjasto perii korvauksena puolet eli 50 % hankintahinnasta. Et voi korvata DVD- ja Blu-ray-levyjä, jotka sisältävät elokuvia tai tietoaineistoa vastaavalla aineistolla kappalekohtaisen tekijänoikeusmaksun vuoksi.

Jos et palauta tai korvaa lainaamaasi aineistoa, perintätoimisto jatkaa kirjaston saatavien perintää. Joudut maksamaan myös perintäkulut.

Kirjaston käyttöoikeuden menetykset

Voit menettää kirjaston käyttöoikeuden, jos

- kielloista huolimatta häiritset asiakkaita tai henkilökuntaa
- vaarannat omaa tai muiden turvallisuutta
- vahingoitat kirjaston omaisuutta

Henkilökunta voi käskää sinua poistumaan kirjastosta, jos aiheutat häiriötä. Kirjaston käyttöoikeuden voi menettää kirjastokohtaisesti enintään 30 päivän ajaksi.

Vahingot ja kirjaston vahingonkorvausvelvollisuus

Jos vahingoitat tai hävität kirjaston omaisuutta, sinun on korvattava se.

Kirjasto ei korvaa vahinkoja, joita lainattu tallenne on mahdollisesti aiheuttanut laitteillesi.

Kirjasto ei vastaa kirjastotiloihin jätetyistä tavaroista tai vaatteista.

Käyttäjän tietosuoja ja rekisteritietojen tarkistaminen

Kirjastolla on oikeus rekisteröidä asiakkaan henkilötunnus asiakasrekisteriin (henkilötietolaki 523/1999, 13). Asiakastietoja käytetään lainaustenvilvontaan ja kirjaston tietokoneiden ajanvaraukseen ja niille kirjautumiseen sekä omatoimikirjaston kulunvalvontaan.

Henkilötiedot ovat luottamuksellisia eikä niitä luovuteta ulkopuolisten käyttöön.

Asiakasrekisterin tietosuojaseloste on nähtävillä verkkosivuilla lastu.finna.fi. Henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan EU:n tietosuoja-asetusta.

Omatoimikirjaston käyttösäännöt

Mikä on omatoimikirjasto?

Omatoimikirjasto on kirjasto, jonka tiloihin pääset myös silloin, kun henkilökunta ei ole paikalla.

Omatoimikirjastossa voit lainata ja palauttaa aineistoja sekä käyttää laitteita ja tiloja. Lisäksi käytössäsi on kirjaston langaton verkko.

Saat käyttöoikeuden Lastu-kirjastojen omatoimikirjastoihin samalla, kun hankit Lastu-kirjastokortin. Poikkeuksena Hollolan pääkirjasto, Orimattila ja Sysmä, joissa omatoimikirjaston käytöstä tehdään erillinen sopimus. Lisäksi alle 15-vuotiaat tarvitsevat huoltajan tai muun lakisääteisen edustajan suostumuksen omatoimikirjaston käyttöön. Poikkeuksena Hartola, Kalliola ja Padasjoki, joissa omatoimikirjaston käyttöoikeus annetaan kaikille asiakkaille. Sitoudut noudattamaan omatoimikirjaston käyttösääntöjä, kun vastaanotat kirjastokortin tai teet erillisen sopimuksen omatoimikirjaston käytöstä.

Omatoimijajan alkamisesta kerrotaan kirjastossa joko kuulutuksin tai henkilökunnan toimesta. Sinun on tällöin käytävä lainausautomaatilla tai ulko-ovella kirjautumassa sisään omatoimikirjastoon. Voit kirjautua sisään kirjastokortilla ja siihen liitettyllä pin-koodilla, uloskirjautumista ei tarvita.

Vastuut ja velvollisuudet

Yleisistä kirjastoista annetun lain (1492/2016) mukaan kirjaston käyttäjän on käyttäydyttävä kirjastossa asiallisesti ja käsiteltävä kirjaston aineistoa ja muuta omaisuutta huolellisesti. Kirjasto on yleinen paikka, jossa noudatetaan järjestyslakia (612/2003). Järjestyslain nojalla kirjastossa on kiellettyä muun muassa:

- päihteiden käyttö
- järjestyksen häiritseminen esim. meluamalla
- toista henkilöä uhkaava käytös joko fyysisesti tai sanallisesti

Olet velvollinen korvaamaan mahdolliset aiheuttamasi vahingot, kuten sotkemisesta tai ilkivallasta aiheutuvat kulut. Vahinkojen korvaamiseen sovelletaan Lastu-kirjastojen käyttösääntöjä, yleisistä kirjastoista annettua lakia (1492/2016) ja vahingonkorvauslakia (412/1974).

Olet vastuussa kirjastokortillesi rekisteröidystä aineistosta. Jos lainauksessa tai palautuksessa esiintyy ongelmia, olet velvollinen selvittämään ne henkilökunnan kanssa ilman aiheetonta viivytyksiä.

Olet vastuussa siitä, että ovet sulkeutuvat ja lukkiutuvat sekä sisään tultaessa että tilasta poistuttaessa. Auki jäänyt ovi sekä poistuminen aiheuttomasti hätäpoistumistietä, aiheuttavat hälytyksen vartiointipalveluun. Olet velvollinen korvaamaan aiheuttamasi väärät hälytykset.

Sinun on poistuttava kirjastotilasta välittömästi omatoimiamajan päättyessä ja kirjaston sulkeutuessa. Tilaan jääminen aiheuttaa hälytyksen, minkä olet velvollinen korvaamaan.

Omatoimikirjaston käyttöoikeus on henkilökohtainen. Jokaisen omatoimikirjastoa käyttävän asiakkaan on kirjaututtava sisään omalla kirjastokortillaan (poikkeuksena perhekunnat sekä ryhmänohjaustilanteet).

Kirjastossa on tallentava kameravalvonta ja mahdollisiin väärinkäyttöksiin puututaan. Omatoimikirjaston käyttöoikeus voidaan poistaa väärinkäyttötapauksissa.

Alle 15-vuotiaat asiakkaat

- Alle 15–vuotiaat voivat myös saada omatoimikirjaston käyttöoikeuden. Käyttöoikeuden myöntämiseen tarvitaan kirjastojärjestelmään merkityn huoltajan tai muun lakisääteisen edustajan suostumus lukuun ottamatta Hartolan, Kalliolan ja Padasjoen kirjastoja, joissa omatoimikirjaston käyttö ei vaadi huoltajan erillistä suostumusta.
- Erillinen suostumus tallennetaan järjestelmään huoltajan tai muun lakisääteisen edustajan läsnä ollessa, joiden henkilöllisyys tarkistetaan.
- Huoltaja tai muu lakisääteinen edustaja on kaikissa Lastu-kirjastojen omatoimikirjastoissa vastuussa alle 15–vuotiaan kirjastokortilla tapahtuvasta omatoimikirjaston käytöstä sekä omatoimiamajalla tapahtuvista mahdollisista väärinkäytöksistä.

Tapahtumat omatoimiamajalla

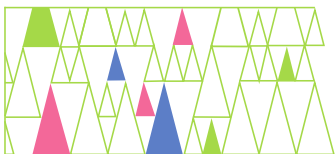
Yksityiset, yhdistykset ja muut kolmannen sektorin yhteisöt voivat kokoontua tai järjestää kirjastoissa tapahtumia ja näyttelyitä myös omatoimiamajalla. Yleisesti kokoontumisiin tulee jokaisen osallistujan kirjautua omalla kirjastokortillaan. Omatoimiamajalla järjestettyjen tapahtumien suhteen voidaan kuitenkin etukäteen sovittaessa poiketa kirjautumiskäytännöistä. Tapahtuman järjestäjä on kaikissa tapauksissa vastuussa tilaisuuden järjestelyistä ja turvallisuudesta.

Omatoimikirjastossa järjestettävän tilaisuuden sisältö tai luonne ei saa olla ristiriidassa Suomen lain kanssa tai hyvän tavan vastainen. Tiloja ei saa käyttää rasistiseen tai ihmisryhmiä syrjivään toimintaan. Kirjastolla on tarvittaessa ja harkintansa mukaan oikeus evätä käyttäjän pääsy tilaan tai keskeyttää tilassa järjestettävä tilaisuus, mikäli ilmenee, että edellä mainittuja sääntöjä rikotaan tai on rikottu.

Maksut Heinolan kaupunginkirjastossa

Myöhästymismaksut aikuisten aineistosta (sis. alv 0 %)	0,40 €/laina/vrk (enintään 10 €/laina)
Noutamattomat varaukset (sis. alv 0 %)	2,00 €/varaus
Uusi kirjastokortti hävinneen kortin tilalle (sis. alv 25,5 %)	3,00 €
Kaukopalvelu (sis. alv 0 %)	
• Kaukolaina	8,00 €
• Artikkelikopiot muista kirjastoista ja kaukolainat ulkomailta lähettäjäkirjaston perimien maksujen mukaan	
Hävinnyt tai vahingoittunut aineisto (sis. alv 10 – 25,5 % aineistolajista riippuen)	
• Korvaushinta aineistotietokannan ja käyttösäätöjen mukaan	
• Korvaus lainatun aineiston kadonneesta liitteestä	5,00 €
Laskutuslisä (sis. alv 0 %)	10,00 €
Toinen palautuspyyntö (sis. alv 0 %)	3,00 €
Tulostus ja kopiointi (sis. alv 25,5 %)	
• Mustavalkoinen A4	0,50 €
• Mustavalkoinen A3	0,50 €
• Värillinen A4	1,00 €
• Värillinen A3	1,00 €
Muut maksut (sis. alv 25,5 %)	
• Muovikassi	0,30 €
• Kestokassi	5,00 €
• Poistokirjat / Poistettu lehtinippu (sis. alv 10 %)	1,00 €
• Rikkoutunut aineistokotelo	3,00 €

lastu.finna.fi

Lastu-kirjastot

Verkkokirjasto:
<http://lastu.finna.fi>